

UNIVERZITA KARLOVA V PRAZE

PEDAGOGICKÁ FAKULTA

Ústav profesního rozvoje pracovníků ve školství

**VOLNOČASOVÉ AKTIVITY
DĚTÍ 3. A 8. TŘÍD NA PRAZE 5**

Bakalářská práce

Autor: Lenka Černochová
Obor: Vychovatelství
Typ studia: Kombinované studium
Vedoucí práce: Doc.Dr.Jiří Hrabinec, CSc

2010

Čestně prohlašuji, že jsem závěrečnou práci vypracovala samostatně pod vedením Doc.Dr.Jiří Hrabince, CSc na základě získaných informací a literatury, kterou uvádím v seznamu.

V Praze, 5. dubna 2010

Děkuji touto cestou vedoucímu závěrečné práce Doc.Dr.Jiřímu Hrabincovi, CSc za cenné rady, odborné vedení a pomoc při zpracování závěrečné práce. Dále děkuji všem, kteří se mnou spolupracovali při provádění průzkumu.

Abstrakt

Bakalářská práce zjišťuje, jakým způsobem žáci 3. a 8. tříd na Praze 5 tráví volný čas. Zda jsou dostatečně informováni o zájmových aktivitách, které jim nabízí DDM a jejich škola, jestli o ně mají zájem a využívají je.

K vypracování bakalářské práce jsem použila dotazníkovou kvantitativní metodu.

V teoretické části se zabývám významem zájmové činnosti pro děti. Definuji pojem volný čas, způsob a možnosti trávení volného času obecně. Rozebírám základní pojmy pedagogiky volného času. Řeším jaká by měla být osobnost pedagoga volného času a zásady jeho působení na osobnost dítěte. Věnuji se specifickým znakům a věkovým zvláštnostem dětí a problematice vývoje jedince v mladším a středním školním věku. Upozornila jsem na rizika vzniku sociálně patologických jevů. Na závěr teoretické části jsem rozebrala konkrétní podmínky volnočasových aktivit na Praze 5.

Praktická část obsahuje výzkum, ve kterém jsem se obracela na dvě skupiny dotazovaných. Jednou skupinou byli žáci 3. tříd. Druhou skupinou byli žáci 8. tříd. Obě skupiny dostaly stejné otázky, zaměřené na to, jak tráví volný čas a jestli se věnují sportovním aktivitám.

Klíčová slova: děti, žáci, volný čas, zájmové činnosti, zájem, motivace, volnočasové aktivity, trávení volného času, pedagog volného času, vychovatel,

The Abstract

The bachelor work finds out how pupils of the 3rd and 8th classes in the Prague 5 city district spend their free time. Whether they are sufficiently informed about hobby activities which the DMM and their schools offer to them, whether they are interested in them and make use of them.

To work up my bachelor work I have used questionnaire quantitative method.

In the theoretical part I deal with the importance of hobby activities for children. I define the terms: free time, ways and possibilities of spending free time in general. I analyse the basic concepts of free time pedagogy. I solve what personality of free time pedagogue should be and the principles of his/her influence to the personality of a child. I address myself to the specific features and age differentiations of children and problems of the evolution of an individual at the younger and intermediate school age. I have drawn attention to a risk of occurrence of social pathological phenomena. In the conclusion of the theoretical part I have analysed particular conditions on free time activities in the Prague 5 city district.

The practical part includes a survey in which I have addressed two groups of respondents. One group was formed by pupils of the 3rd classes. The second one was formed by those of the 8th classes. Both groups were asked the same questions focused on how they spend their leisure time and whether they go in for any sports activities.

Keywords: children, pupils, free (leisure) time, hobby activities, interest, motivation, free (leisure) time activities, spending free (leisure) time, free time pedagogue, trainer

Obsah

1 Úvod.....	8
2 Cíle a úkoly práce.....	8
3 Teoretická část.....	9
3.1 Význam zájmové činnosti pro dítě.....	9
3.2 Volný čas a způsob jeho trávení.....	9
3.2.1 Definice volného času.....	10
3.2.2 Způsob trávení volného času.....	10
3.2.3 Možnosti trávení volného času.....	11
3.3 Základní pedagogické pojmy.....	12
3.3.1 Pojmy pedagogiky volného času.....	12
3.3.2 Výchovné působení a zhodnocování volného času.....	14
3.3.3 Obsah, metody a formy výchovy ve volném čase.....	14
3.4 Požadavky na pedagoga volného času.....	16
3.4.1 Osobnost pedagoga volného času.....	16
3.4.2 Zásady působení pedagoga volného času na osobnost dítěte.....	18
3.4.3 Plánování činností ve volném čase.....	19
3.5. Vývoj jedince v mladším a středním školním věku.....	19
3.6 Sociálně patologické jevy a jejich prevence.....	21
3.7 Podmínky volnočasových aktivit na Praze 5.....	22

Praktická část

4 Hypotézy.....	23
5 Metody a postup práce.....	24
6 Výsledky.....	25
6.1 Výsledek otázky č. 1.....	25
6.2 Výsledek otázky č. 2.....	26
6.3 Výsledek otázky č. 3.....	28
6.4 Výsledek otázky č. 4.....	30
6.5 Výsledek otázky č. 5.....	32
6.6 Výsledek otázky č. 6.....	33
6.7 Výsledek otázky č. 7.....	33
6.8 Výsledek otázky č. 8.....	34
6.9 Výsledek otázky č. 9.....	34
6.10 Výsledek otázky č. 10.....	35
7 Diskuse.....	36
8 Závěry.....	38
9 Použitá literatura.....	41
10 Přílohy.....	42

1 Úvod

Tuto problematiku jsem si vybrala, protože mě zajímá, jestli je dostatečné množství nabídek organizovaných zájmových činností pro děti a mládež. Zvláště důležité je vhodné využívání volného času u žáků končících docházku na základní škole. Proto mě zajímá, jestli je nabídka zájmových činností pro ně stejná, jako pro žáky na I. stupni ZŠ a jestli ji využívají.

V současné době je volný čas neodmyslitelnou součástí našeho života. Je na každém jedinci jestli dovede svůj volný čas plnohodnotně využít. Podmínky a systém aktivit, které jsou dětem nabízeny, vytváří společnost. Je to součást sociální kultury. Je na rodičích, učitelích a vychovatelích jestli dítě naučí vhodně a plně využívat svůj volný čas. Jestli nabídka zájmových činností bude dostatečně široká a pestrá, vychovatelé na děti budou profesně připraveni a budou mít k dispozici vhodné a bezpečné prostory.

2 Cíle a úkoly práce

Cílem mé práce je zjistit, jakým způsobem žáci na Praze 5 tráví volný čas, jestli jsou dostatečně informováni o volnočasových aktivitách, které jim nabízí DDM a jejich základní škola. Chci zjistit, jestli o tyto aktivity mají zájem a využívají je nebo vyhledávají zajímavější jinde. Chci zjistit, jestli žáci mají zájem o sportovní aktivity všeobecně.

Zajímá mě, jestli mají stejné možnosti výběru a stejný zájem o organizované zájmové aktivity nabízené DDM a základní školou žáci I. a II. stupně ZŠ. Pro srovnání jsem si vybrala žáky 3. a 8. třídy.

Úkoly práce:

1. Zjistit, jestli mají děti zájem o volnočasové aktivity nabízené jejich ZŠ.
2. Zjistit, jestli jsou děti dostatečně informovány o tom, jaká je nabídka zájmových činností na jejich ZŠ.
3. Zjistit, jestli mají děti zájem o volnočasové aktivity nabízené DDM na Praze 5.
4. Zjistit, jestli jsou děti dostatečně informovány o tom, co jim na Praze 5 nabízí DDM.

5. Zjistit, jestli dětem stačí volnočasové aktivity nabízené Prahou 5
6. Zjistit, jestli se děti na Praze 5 věnují neorganizovaným sportovním aktivitám.
7. Zjistit, jestli se děti na Praze 5 věnují organizovaným sportovním aktivitám.
8. Zjistit, jestli mají děti 3. a 8. tříd stejné možnosti v nabídce organizovaných zájmových aktivit.

3 Teoretická část

3.1 Význam zájmové činnosti pro dítě

Vyplnit volný čas dítěte, pro něj zajímavou zájmovou činností, je nejlepší prevence sociálně patologických jevů. **Zájem** je relativně stálá zaměřenost osobnosti, patří k aktivačně motivačním vlastnostem osobnosti. Jedinec rozvíjí zájmy v oblastech, kde je úspěšný a dosahuje tím uspokojení. Aby dosáhl uspokojení z těchto činností, je schopen vyvíjet úsilí a překonávat překážky. **Zájmové činnosti** jsou socializačním prostředkem. Umožňují prožívání kladných citů a poznávání vlastních možností. Zájmové činnosti splňují funkci vzdělávací a výchovnou, rozvíjí osobnost a umožňují seberealizaci. Ne každé dítě je sociálně zdatné a úspěšné ve školním kolektivu nebo školním prospěchu. Mimo školní výuku může být naopak tvořivé a úspěšné ve volnočasových aktivitách. Tím stoupne jeho sebevědomí a jeho úspěch ho povzbudí.

V průběhu vývoje dítěte se mění hloubka a intenzita zájmů. V mladším školním věku se děti se zájmovými aktivitami seznamují a zájem o jednotlivé aktivity je většinou krátkodobý. Jejich výběr do značné míry ovlivňují rodiče. Ve středním školním věku jsou sice zájmy děti vyhraněny a děti se jim intenzivně věnují, nebo naopak hodně dětí v tomto věku ztrácí zájem o pravidelnou organizovanou činnost. Podle intenzity zájmu rozdělujeme zájmy na hluboké a povrchní. Podle časového trvání jsou zájmy krátkodobé nebo naopak trvalé. Podle činnosti jsou zájmy a činnosti aktivní a receptivní. Při aktivních zájmech je aktivně vyvíjena určitá činnost např. hraní fotbalu. Při receptivních zájmech je pouze pasivní vnímání předmětu zájmu např. sledování fotbalového zápasu v televizi. Ze společenského hlediska jsou zájmy žádoucí a zájmy nežádoucí. Zájmové činnosti jsou z organizačních důvodů děleny do zájmových oblastí.

3.2 Volný čas a jeho trávení

3.2.1 Definice volného času

Volný čas je čas, který patří jen člověku samotnému. V té době ho netíží žádné povinnosti ani úkoly. Je to příjemně strávený čas, ve kterém člověk může relaxovat, rozvíjet svou fantazii, sebevědomí a zvyšovat svou duševní i fyzickou odolnost. Člověk může dělat všechno, co ho naplňuje sebeuspokojením. V kolektivu stejně zaměřených osob má velký význam i sounáležitost a sdílení svých poznatků a úspěchů. Nepatří – li to k povinnostem, může někoho uspokojovat i sebevzdělávání v různých zájmových a jazykových kurzech. *„Specifickou zvláštností volného času dětí a mládeže je to, že z výchovných důvodů je žádoucí jeho pedagogického ovlivňování. Děti ještě nemají dostatek zkušeností, nedovedou se orientovat ve všech oblastech zájmových činností, potřebují citlivé vedení. Podmínkou účinnosti je, aby toto vedení bylo nenásilné, nabízené činnosti pestré a přitažlivé, účast na nich dobrovolná.“¹* Na to, jak dítě s časem nakládá, má hlavní vliv rodina a sociální prostředí, ze kterého pochází.

3.2.2 Způsob trávení volného času

V trávení volného času se uskutečnily v 20. století velké změny. Jak se měnila doba, měnily se i postoje člověka ke způsobu trávení a využití volného času. V dnešní, moderní době je dost volného času. Je ho víc než kdykoli v minulosti. S tím jak přibýval volný čas, rozvíjely se i možnosti volnočasových aktivit. Mnoho lidí však stále neumí nebo nemůže volný čas plnohodnotně využít. Mnoho lidí v dnešní uspěchané době má pocit, že nemá dost volného času. Často to tak není, stačí si jen vhodně zorganizovat režim dne.

Někteří lidé se neumí aktivně zapojit do volnočasových aktivit. Důvodem může být obava z toho, že selžou, stud, nezájem a v neposlední řadě i lenost. Dnešní děti a mladí lidé tráví hodně času pasivně u televize a počítače. Chybí jim pohyb a společně s nesprávnými stravovacími návyky u nich vzniká obezita. Jsou tu však i jedinci, kteří svůj volný čas plnohodnotně, a to i jak pro ně, tak i pro společnost, využít nemohou.

¹ Pávková, J., a kol. Pedagogika volného času Praha : Portál, 1999. str.15

V jejich blízkém okolí pro ně není žádná dostupná, zajímavá nabídka nebo o žádné takové nejsou informováni.

Vážnou překážkou pro plnohodnotné trávení volného času mohou být finanční prostředky. Často si nemohou jedinci z volnočasové nabídky aktivit vybírat podle svého zájmu a potřeb, ale podle toho, na co jim stačí finanční prostředky. Mají sice dost volného času, ale nemohou ho trávit podle svých představ. Podobně jsou na tom nezaměstnaní a jejich rodiny. Děti ze sociálně slabých rodin jsou si často vědomé svého znevýhodnění. Vědí, že volnočasové aktivity, které jejich spolužáci z lépe situovaných rodin považují za samozřejmost, jsou pro ně nedostupné. To, že rodina nemá finanční prostředky na drahé volnočasové aktivity, nemusí pro dítě nutně znamenat neplnohodnotné využívání volného času. Může být pouze určitým omezením. Často jsou schopni rodiče pro děti zajistit program finančně nenáročný a pro děti zajímavý. Je však potřebné znát, jaké možnosti zájmových aktivit a kroužků nabízí jejich okolí.

Stává se také často, že rodiče, v rámci svých ambicí, nutí děti chodit do módního nebo pro rodiče zajímavého kroužku, o který dítě vůbec nemá zájem. Dítě pak návštěvu tohoto kroužku může brát ne jako příjemné trávení volného času, ale jako nudnou, nepříjemnou povinnost.

3.2.3 Možnosti trávení volného času

Zásadní pro volnočasové aktivity je mít vhodný prostor. Musí vyhovovat pro konanou aktivitu po stránce prostorové i bezpečnostní. Nejsnáze dětem dostupné prostory pro sport jsou veřejně volně přístupná prostranství. Patří sem dětská hřiště, parky, sady, lesy, cyklistické stezky apod. Zde tráví mnoho dětí svůj volný čas bez zájmu a dohledu dospělých. Může tu být snadno ohrožena bezpečnost dětí a je tu riziko vzniku sociálně patologických jevů. Kulturní vyžití nabízí divadla, kina, muzea, knihovny apod. Ve školách jsou to školní hřiště, školní tělocvičny, školní kluby a družiny.

Dalšími zařízeními jsou zařízení, která nejsou součástí školských zařízení. Mezi nejdůležitější z nich patří domy dětí a mládeže. V těch bývá široká nabídka aktivit rozvíjejících všestranné zájmy dětí. Technické zájmy dětí rozvíjí stanice mladých techniků a zájem o přírodu stanice mladých přírodovědců. Nezbytné jsou i tělovýchovné jednoty jako Sokol.

Ve školských i neškolských zařízeních závisí nabídka aktivit na vhodných prostorech, financích, které má zařízení k dispozici, schopnosti zajistit erudované vedoucí a zájmu dětí. Děti by měly vědět, jaké možnosti jim nabízí jejich škola, dům dětí a mládeže a jiná zařízení v okolí.

3.3 Základní pedagogické pojmy

3.3.1 Pojmy pedagogiky volného času

Pedagogika volného času je pedagogickým oborem, který získal svůj význam až ve druhé polovině 20. století. Z toho plyne, že je to mladá věda. Proto ještě nejsou její pojmy dostatečně ustáleny a výklad jejích pojmů není jednotný. Hlavním a často užívaným pojmem je **volný čas**. Je to čas ve kterém člověk není vázán žádnými závazky ani povinnostmi. Může sám svobodně rozhodovat o své činnosti. Po 2. světové válce se u nás ustálily pojmy vycházející z tehdejší sovětské pedagogické terminologie. Termín „**výchova mimotřídní**“. Tady organizovala aktivity škola mimo výuku. Termín „**výchova mimoškolní**“. Tady probíhaly aktivity mimo školu v k tomu určených zařízeních. Později se od této terminologie ustoupilo. Ve starší literatuře se s ní však můžeme setkat. Od 60. let se ustálil pojem „**výchova mimo vyučování**“ „*Výchova mimo vyučování v nejčastějším chápání je vymezena čtyřmi znaky:*

- *Probíhá mimo povinné vyučování*
- *Probíhá převážně ve volném čase*
- *Probíhá mimo bezprostřední vliv rodiny*
- *Je institucionálně zajištěna“²*

V 90. letech nastal zlom, rozšířil se význam a možnosti využití volného času. S tím souviselo výchovné zhodnocování volného času Vztah mezi výchovou a volným časem je definován třemi způsoby:

- výchova ve volném čase,
- výchova k volnému času
- výchova prostřednictvím volného času.

V posledních letech se v rámci Evropské unie a Rady Evropy u nás rozšířily nové pojmy.

- **Výchova formální** je zajišťována státem a probíhá ve školách a vzdělávacích zařízeních. Zahrnuje všechny stupně vzdělání od základního až po vysokoškolské. O úspěšném dokončení je vydán doklad .
- **Výchova informální** zpravidla probíhá bez záměrného působení a vychází z poznatků rodiny a prostředí, které dítě obklopuje a z toho se učí.

² Hájek, B., Hofbauer, B., Pávková, J. Pedagogické ovlivňování volného času : současné trendy Praha:Portál,2008 str.67

- **Výchova neformální** se většinou neuskutečňuje ve školách a vzdělávacích zařízeních. Jedná se o cílené a záměrné výchovné působení, které respektuje dobrovolnost. O jejím úspěšném ukončení nebývá vydáván žádný doklad.

Rozdíl mezi informální a neformální výchovou je hlavně v tom, že informální výchova není ovlivněna vůlí dítěte. Naopak neformální výchova vychází z dobrovolného výběru určité aktivity. Další pojem, který se objevuje v pedagogické praxi, vyjadřuje jaká je **organizovanost působení**:

- **Spontánní činnosti** nejsou přímo výchovně ovlivňovány, jsou přístupné každému zájemci a nejsou přesně časově vymezeny.
- **Příležitostná zájmová činnost** je organizována a řízena pedagogem, je časově vymezena a jedná se o plánované jednotlivé nebo opakované aktivity.
 - **Pravidelně se uskutečňující zájmové činnosti** jsou řízeny kvalifikovaným vedoucím. Konají se pravidelně jednou, některé i vícekrát v týdnu.

Pedagogičtí pracovníci převážně výchovně působící na vychovávaného ve volném čase se nazývají **pedagogy volného času a vychovatelé**. Pedagog volného času působí v neškolských zařízeních. Vychovatel působí ve školských zařízeních, zařízeních sociální péče, zařízeních pro ústavní a ochrannou výchovu. Označení vychovávaných osob není ustáleno a je různé podle typu navštěvovaného zařízení a věku. **Životní styl** je důležitým znakem toho, jak je volný čas využíván. Má vést ke správnému srovnání životních hodnot a aktivnímu využití volného času.

3.3.2 Výchovné působení a zhodnocování ve volném čase

Pedagogika volného času je založena na pedagogických disciplínách. Stanovení výchovných cílů je pro každého pedagoga, tedy i pro vychovatele, nezbytné. Soustavnost, záměrnost a cílevědomost je důležitým znakem edukace. Je potřeba stanovit si cíle v různých časových horizontech. Od cílů krátkodobých, kdy výsledky našeho působení budeme moci zhodnotit sami, až po cíle dlouhodobé jejichž výsledky zhodnotí někdo jiný. Cíle je možné formulovat podle různých hledisek. Při stanovování cílů je třeba sledovat věk dětí, jejich schopnosti a individuální potřeby a zvláštnosti. Aby mohlo být dosaženo stanovených výchovných cílů, musí být vytvořeno vhodné a funkční prostředí. Důležité jsou vzájemné vztahy mezi všemi zúčastněnými. „*Pro porozumění významu mezilidských vztahů pro osobnost a uplatňování zřetele k nim v přístupu k druhému člověku jako osobnosti musíme nyní zdůraznit dvě skutečnosti:*

Za první, mezilidské vztahy se realizují v interakcích a komunikacích.

- *Interakcemi myslíme reagování lidí na sebe navzájem: slovy, mimikou, gesty.*
- *Komunikacemi myslíme vzájemné dorozumívání, respektive procesy sdělování obsahů. Děje se tak nejčastěji řečí.*

Za druhé, mezilidské vztahy nejsou jenom něčím, co se týká nás a lidí kolem, interakce není jenom děním mezi mnou a někým druhým. Vztahy, respektive interakce a komunikace také do nás vrůstají, přetvářejí se v náš niterný život. Hovoříme v tomto smyslu o interiorizaci/zvnitřňování vztahů/interakcí.“³

3.3.3 Obsah, metody a formy výchovy ve volném čase

Výchovný obsah volného času není závazně zakotven v žádném dokumentu, proto má vychovatel v jeho sestavování značnou volnost ale i odpovědnost. Obsah výchovného působení je odlišný podle typu a zaměření zařízení, ve kterém vychovatel působí.

V průběhu vývoje dítěte se mění nejenom zájmy, ale i jejich hloubka, obsah a intenzita. V zájmové činnosti rozlišujeme činnosti aktivní, zde je dítě aktivním účastníkem a receptivní činnosti, kde dítě pouze něco sleduje. Zájmové činnosti jsou z organizačních důvodů děleny do zájmových oblastí, některé však není možné jednoznačně zařadit:

- Přírodovědná činnost podněcuje vztah k přírodě a přírodním vědám.
- Estetickovýchovná činnost utváří vztah k estetickým hodnotám.
- Společensko vědní činnosti se zabývají poznatky o lidské společnosti a její historii.
- Sport a tělovýchova zvyšuje tělesnou zdatnost, vede k toleranci, sebeovládání a odolnosti proti stresu. Sport a tělesné aktivity děti přitahují a jsou prospěšné i ze zdravotního hlediska.
- Turistika v sobě spojuje činnost tělovýchovnou, společenskou a přírodovědnou.

³ Helus, Z., Osobnost a její vývoj Univerzita Karlova v Praze-Pedagogická fakulta, 2003 str.21

- Rukodělné činnosti podporují a rozvíjejí zručnost a jemnou motoriku.
- Technické činnosti podporují přesnost a technickou představivost.
- Práce s počítači je rychle se rozvíjející zájmovou činností. V současné době zahrnuje i práci s digitální fotografií. Kromě kladných přínosů pro dítě přináší, při nedostatečném dohledu dospělých, i riziko tzv. virtuální drogy a různé zneužití dětí. Dalším negativním dopadem je špatné držení těla, málo pohybu a důsledkem toho je zvyšování tělesné hmotnosti dětí.

„Na sestavování obsahu činností mají participovat i vychovávaní jedinci. V oblasti metod a forem práce se zdůrazňují specifické požadavky výchovy ve volném čase. Výchova volnočasovými aktivitami směřuje vytváření smysluplných návyků na využívání volného času-tj. výchova k volnému času, což je jedním z cílů této výchovy.“⁴

„Z pestrého spektra výchovně vzdělávacích metod mají všechny využití i při výchově ve volném čase. Vzhledem ke stanoveným cílům, specifickým požadavkům a podmínkám, ve kterých výchova probíhá, je zvláštní důraz kladen na využívání aktivizujících metod“.⁵

Zvláště velký význam má metoda působení osobního příkladu pedagoga, metody sociálního zpevnování a cvičení. Zde působí na dítě pozitivní motivace a kladné hodnocení. Nezastupitelná je také metoda názorná, metoda praktických činností a slovní metody. Častou slovní metodou je rozhovor, který dává prostor pro aktivní uplatnění všech zúčastněných a vzájemnou komunikaci.

Formy výchovy vycházejí z charakteru zařízení ve kterém se uskutečňují. Hlediska pro rozdělení jsou různá. Podle toho, jaký je stupeň organizovanosti, dělíme na organizované a spontánní činnosti. Organizované činnosti vede přímo v útvarech pedagog (kluby, školní družiny, kroužky atd.). U spontánních činností jsou zařízením

⁴ Hájek, B., Hofbauer, B., Pávková, J., Pedagogika volného času Univerzita Karlova v Praze-Pedagogická fakulta, 2003 str.36

⁵ Hájek, B., Hofbauer, B., Pávková, J., Pedagogika volného času Univerzita Karlova v Praze-Pedagogická fakulta, 2003 str.33

nabízeny prostředí a podmínky, pedagog pouze dohlíží (veřejně přístupná hřiště ve školách)

Ve volném čase probíhá výchova ve formálně ustanovených skupinách nebo individuálně. Realizování hromadné formy s velkou skupinou není časté (masové festivaly a akce).

3.4 Požadavky na pedagoga volného času

3.4.1 Osobnost pedagoga volného času

Práce s dětmi vyžaduje velké nároky na osobnost pedagoga volného času. Zvláštní nároky vyplývají z toho, že vychovatel pracuje s dětmi v neformálním prostředí, nemá pevně stanovenou výchovnou náplň jeho hodin. Záleží tedy jen na něm, dovede – li připravit pro děti zajímavý a pro ně přitažlivý program. Nestačí jen mít odborné znalosti. Je potřeba tyto znalosti dětem podat tak, aby je zaujaly a vzbudily v nich zájem o jeho volnočasovou aktivitu. Úkolem vedoucího je u dětí vzbudit zájem o jeho obor a dále aktivně rozvíjet schopnosti a znalosti dětí v tomto oboru.

Důležitým předpokladem zájmu dětí o určitou volnočasovou aktivitu je kladný a harmonický vztah mezi dítětem a pedagogem volného času. Je – li vztah dlouhodobě záporný, dítě může z tohoto důvodu ztratit o aktivitu zájem. Navštěvuje-li dítě aktivity dobrovolně a má - li k vychovateli kladný vztah a důvěru, často v něm vidí svůj vzor a vhodného rádce. Často s ním řeší citlivé problémy, o kterých nikdo jiný neví. Zde se od vychovatele žádá komunikativnost a empatie. Vychovatel však musí vždy dbát na to, aby nebyly překročeny hranice více méně formálního vztahu. Velké problémy pro obě strany nastávají, když vychovatel neovládne v patřičné mezi udržet rovnováhu mezi autoritou vychovatele a přátelstvem. Jeho chyba je, začne-li se příliš citově angažovat nebo nezabrání- li tomu, aby se na něj dítě příliš citově upnulo. Za to, jaké jsou vztahy mezi vychovatelem a dětmi odpovídá převážně vychovatel. Vychovatel do značné míry ovlivňuje i vztahy mezi jemu svěřenými dětmi.

Pedagog volnočasových aktivit by měl mít nejen odpovídající odborné vzdělání, ale také patřičné zkušenosti v práci s dětmi. Mezi vlastnosti pedagoga volného času patří schopnost zaujmout dítě a probudit v něm zájem o určitou volnočasovou aktivitu. Další vlastností je tolerantnost. Při zájmových činnostech má dítě mnohem větší prostor pro seberealizaci. Projevují se tu více jeho osobnostní rysy a to hlavně temperament. Je žádoucí aby vychovatel znal jednotlivé temperamentní typologie a dítě správně zařadil. Temperament je vrozený a proto je ho potřeba respektovat. Nedá se zcela změnit ale lze ho citlivě usměrňovat. „*Nejčastěji se používá pavlovská typologie temperamentu, čisté typy jsou však výjimkou.*“⁶ Sangvinik je podnikavý, společenský optimista, který se snadno přizpůsobí. Jeho zápornou vlastností je to, že málo kdy něco dokončí. Cholerik chce-li uplatnit své nápady je schopen vysokých pracovních výkonů. Nezastaví ho žádná překážka a je samostatný a kreativní. Jeho zápornou vlastností je výbušnost. Často se ve vzteku neovládne. Flegmatik za každých okolností zachovává klid, rozvahu a disciplínu. Jeho sebeovládání je obdivuhodné. Jeho zápornou vlastností je jeho pasivita a neprůbojnost. Melancholik

⁶ Hájek, B., *Nástin metodiky vedení zájmové činnosti Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2007str.49*

je citlivý a ohleduplný. Ví co je jeho povinnost. Jeho záporné vlastnosti však převládají. Hroubí se pod dlouhodobým zatížením, je uzavřený, pesimistický a plachý.

3.4.2 Zásady působení pedagoga volného času na osobnost dítěte

Zásady působení vychovatele na dítě vycházejí z věkových zvláštností dítěte a jeho osobnosti. Každé dítě je jedinečná osobnost „*Uvažování o osobnosti tedy pro nás musí znamenat výzvu, dělat vše potřebné, aby se osobnost druhého člověka plně rozvinula; aby tento člověk bohatě vyjádřil osobnostní kvalitu svého života. Tato výzva by měla zaměstnávat vychovatele a určovat jeho vztah k chovancům.*“⁷

Jednou ze zásad je přiměřenost. Vychovatel musí přihlížet k věku a schopnostem dítěte a musí mít na dítě takové požadavky, které je schopno zvládnout. Má-li vychovatel nepřiměřené požadavky a dítě to nezvládá, je to chybou vychovatele. Touto chybou dítě ztrácí zájem. „*Zásadu přiměřenosti je nutno respektovat. V opačném případě dochází ve výchovně vzdělávacím procesu k těžko odstranitelným chybám, počínaje ztrátou motivace a snižováním efektivity vzdělávání a konče poruchami osobnosti.*“⁸

Další zásadou je názornost. Dítě vše nejlépe pochopí, když mu to názorně předvedeme. Je potřeba zvolit jasný a všem srozumitelný způsob předvedení dané činnosti. Naopak v některých činnostech není třeba názornosti. Záleží jen na fantazii

Další zásadou je zvolení správného přístupu k dítěti a kladná motivace. Je naprosto nevhodné dítě před všemi tvrdě kritizovat nebo zesměšňovat. Neustálé neúspěchy a kritika vede k tomu, že dítě o aktivitu ztratí zájem. Vychovatel by měl dítě spíš chválit a citlivě povzbuzovat, protože dítě touží po úspěchu a uznání ostatních. Přístup k dítěti může ovlivnit osobní pocit vychovatele. Vychovatel by se však neměl nechat ovlivnit a vyvodit o dítěti mylné závěry.

„*Subjekt je vnímání vždy přítomen nejen interpretací toho, co vnímá (vliv zkušenosti), ale už na počátku výběru podnětů, kterých si všímá. Pro tento specifický typ vnímání lidí navzájem v sociální interakci používáme termín sociální percepce. V tomto užším pojetí označujeme sociální percepce jako procesy vnímání, při kterých si*

⁷ Helus, Z., Osobnost a její vývoj Univerzita Karlova v Praze-Pedagogická fakulta, 2003 str. 6

⁸ Dvořáček, J., Základy pedagogiky Univerzita Karlova v Praze-Pedagogická fakulta, 2004 str.62

vytváříme představu o osobnosti a o jednotlivých rysech osobnosti lidí, se kterými se setkáváme.“⁹

Vychovatel by měl znát, jaké jsou chyby v sociální percepci a snažit se jich vyvarovat. Také by měl mít na mysli, že vnímání je oboustranné a může do značné míry ovlivnit vztahy mezi vychovatelem a dítětem. Proto by měl vychovatel klást velký důraz na to, jakým dojmem zapůsobí poprvé na dítě. První setkání s dítětem bývá rozhodující. Vychovatel by se měl pečlivě připravit, aby kladně zapůsobil na děti a získal si jejich zájem a důvěru.

3.4.3 Plánování činností ve volném čase

Děti přicházejí do zájmových kroužků s různými vědomostmi, zkušenostmi a poznatky. Očekávají sebeuspokojení a spolupráci s ostatními. Pedagog volného času vytváří podmínky pro rozvoj každého dítěte zvlášť, zároveň však podporuje skupinovou spolupráci. Na začátku schůzky je třeba udělat prezentaci. Tím se zabrání častým pozdním příchodům. Je však nutno respektovat časové možnosti dětí, protože dochází dle vyučování a pod. Děti si na začátku schůzky chtějí sdělit své zážitky a jsou nesoustředěné. Je proto důležité navodit soustředění dětí a společnou atmosféru. Vedoucí by měl mít připravenou náplň schůzky, její reálný cíl a potřebné pomůcky. Dětem je potřeba jasně a stručně vysvětlit, co mají dělat a připomenout pravidla bezpečnosti pro danou činnost. Po celou dobu schůzky je vhodné kladně hodnotit, na většině výkonů lze najít něco zdařilého a to vyzdvihnout. Na závěr schůzky navodí v dětech pozitivní přístup kladné zhodnocení dosažených výsledků. Naprostý neúspěch lze zhodnotit s tím, že příště bude výsledek lepší. Překonávání obtíží vede u dětí k hledání jiných možných řešení a zvyšování sebevědomí.

3.5 Vývoj jedince v mladším a středním školním věku.

Na vývoj osobnosti člověka mají největší vliv vrozené předpoklady, sociální prostředí a výchova. Všechny vlivy se prolínají a doplňují. Vývoj osobnosti a socializace probíhá po celý život, určitá věková období však mají své specifické

⁹ Hadj-Moussová, Z., Sociální psychologie Univerzita Karlova v Praze-Pedagogická fakulta, 2003 str.

znaky a zvláštnosti. Pro zvolení správných výchovných prostředků je tato znalost pro pedagoga nezbytná.

Mladší školní věk. Jedná se o žáky prvního stupně základní školy ve věku 6 – 11 let. V tomto období děti rychle rostou do výšky, mohou vznikat zdravotní rizika z rychlého růstu. Je třeba dbát na správné držení těla. U dětí mladšího školního věku se také vyvíjí trvalý chrup. Na rozumový vývoj dítěte má vliv prostředí, které ho obklopuje, škola a to, jak dítě tráví svůj volný čas. Dítě má hodně zájmů, které zatím nejsou stálé ani hluboké.

Zdokonaluje se vnímání, vnímání času ale není ještě přesné. Záměrná pozornost ještě není stálá, dlouho ji neudrží. Aby se děti neunavily je potřeba činnosti střídat. Fantazii mají děti mladšího školního věku ještě bohatou ale jsou ji již schopné kontrolovat. Dítě si dovede představit to, co mu někdo vypráví. Paměť se rozvíjí a děti si pamatují konkrétní fakta. Myšlení dětí se zpočátku zaměřuje na řešení základních pojmů se kterými se denně setkávají. Abstraktní pojmy dítě ještě plně nechápe. Dítěti se rozvíjí slovník a zlepšují se vyjadřovací schopnosti. Škola vede dítě k používání spisovného jazyka, správné gramatické ústního i písemného projevu. V tomto věku roste zájem o knihy. Děti z nich získávají nové informace, hodně projevují zájem o dětské encyklopedie.

Děti se teprve učí co je správné a co je špatné, morální zásady přejímají od autorit. Rozhodují se podle kladného nebo záporného hodnocení ze strany autority a své chování se snaží podle toho usměrnit. Velkou autoritou a vzorem pro dítě mladšího školního věku jsou učitelé a vychovatelé. Po osmém roce začínají být děti kritičtější k názorům autorit.

Děvčata a chlapci si začínají hrát odděleně a jejich hry a sportovní aktivity se liší. Společné mají děti mladšího školního věku zájem o společenské hry jako šachy, člověče nezlob se apod. Děti se často věnují spontánní kresbě. Kresba má realistické prvky, děti kreslí to co znají. V pozdějším období je dítě ke svým dílům kritické a většina dětí kreslit přestává.

Střední školní věk. Jedná se o žáky druhého stupně základní školy ve věku 11 – 15 let. U dětí v tomto věku nastávají velké tělesné a duševní změny, které se projevují také na psychice. Dospívající jsou nejistí, nevyrovnaní. Jsou velmi kritičtí k dospělým a všem autoritám, zároveň potřebují nějaký vzor. Tím se může stát právě schopný vychovatel.

Nastává rychlý tělesný růst, nejpatrnější na končetinách. Tím je na dospívajícím patrná tělesná nesouměrnost. Dospívající jsou nejistí ze svého vzhledu a jsou choulostiví na zmínku o něm. Na jakoukoli kritiku reagují nepřiměřeně. Rychlý tělesný vývoj celého organismu má za následek rychlou únavu a vyčerpání sil dospívajících. Okolo 12. roku dochází k pohlavnímu zrání. Dívky dospívají dříve než chlapci. Projevuje se zájem o druhé pohlaví.. Dospívající mají schopnost částečně ovládat své citové projevy, občas jejich sebekontrola selhává. U dospívajících se zpřesňuje vnímání času a prostoru. Zlepšuje se záměrná pozornost. Ve školní výuce je však narušována roztěkaností která k tomuto věku patří. Důležitou roli v přístupu k učení hraje motivace. Zdokonaluje se schopnost abstraktního myšlení a schopnost analýzy. Dospívající již mají bohatý slovník a používají složitá souvětí. K tomu přispívá četba knih. Mezi sebou dospívající používají přezdívky a slang. Snaží se na sebe upoutat pozornost hlučnou řečí a nápadným chováním.

3.6 Sociálně patologické jevy a jejich prevence

Jestliže není volný čas dítěte zaplněn aktivitami, které dítě naplňují uspokojením a pocitem seberealizace, snadno sáhne k nástrahám, které ho obklopují. Důležité je také to, jaké je dítě osobnost. Záleží na tom, jestli je vyzrálou osobností, která dovede řešit a vyrovnat se s problémovými situacemi. Velký vliv na prožívání volného času dětí má také sociální a kulturní prostředí v rodině a jejím okolí. Sociálně patologické jevy jsou tedy důsledkem nevhodně využitého volného času a nezájmu ze strany dospělých. V poslední době došlo k nárůstu sociálně patologických jevů. V současnosti je mnoho rodin rozvedených nebo nefunkčních. Rodiče se o dítě nezajímají nebo nemohou kontrolovat jeho volný čas. Často zahrnují dítě penězi a nesledují jak s nimi nakládá. To má za následek riziko vzniku různých patologických jevů:

- Může vzniknout některá z forem závislostí jako **závislost** na drogách, alkoholu, jiném člověku, jídlu a pod. Drogová závislost má podstatu v droze samotné, ale závisí i na její dostupnosti. Drogy se staly součástí života a společnost bez drog dnes neexistuje. Správná výchova, výchova ke zdravému životnímu stylu, naplnění volného času a prevence nemůže zcela zabránit vzniku závislostí ale může snížit riziko vzniku.
- Další forma sociálně patologických jevů je **zaměřena vůči sobě**. Dítě si ubližuje a tím vlastně trestá samo sebe. Jde o sebepoškozování a hazardní chování. Nejčastěji u dívek dochází ke špatnému příjmu potravy, vzniká bulimie a anorexie.
- **Asociální jevy**; zde se jedná o agresivitu dítěte, která může vyvrcholit šikanou, vandalismem, krádežemi, záškoláctvím, útoky z domova a sexuálními zneužíváním.
- Další sociálně patologické jevy se projevují **v souvislosti s partou**. Jedná-li se o partu jedinců, kde je nežádoucí chování běžnou normou, souvisí s tím i sexuální promiskuita a drogy. V této souvislosti jsou jedinci ohroženi nejen zdravotními riziky, ale i kriminalitou.

Dobrou prevencí je vychovávat dítě ke zdravému životnímu stylu. Dát dítěti zodpovědnost jak se chová, co dělá. Dávat každému dítěti možnost uplatnit se ve skupině a být jejím platným a sebevědomým členem. Vychovatel by měl dítě naučit vyjádřit svůj názor, naučit se někoho kritizovat a přijmout oprávněnou kritiku, odmítnout co nepovažuje za správné a nenechat se ovlivnit nátlakem, v případě potřeby požádat o pomoc a naslouchat jeden druhému.

3.7 Podmínky volnočasových aktivit na Praze 5

Základní školy, jejichž zřizovatelem je městská část Praha 5, nabízejí v rámci školní družiny a školního klubu různé zájmové kroužky, které doplňují zájmové aktivity nabízené školou. Některé školy nabízejí své prostory i pro zájmové činnosti dětí a dospělých organizované jinými organizacemi.

Základní školy jejichž zřizovatelem je městská část Praha 5 jsou:

ZŠ a MŠ Barrandov (Chaplinovo nám.), FZŠ Barrandov II (V Remízku), FZŠ s rozšířenou výukou jazyků Drtinova, ZŠ a MŠ Grafická, ZŠ Kořenského, ZŠ

Plzeňská, ZŠ Podbělohorská, ZŠ a MŠ Radlická, ZŠ a MŠ U Rantošky, ZŠ a MŠ Tyršova, ZŠ Waldorfská a ZŠ Weberova

DDM na Praze 5 Smíchově nabízí mnoho zájmových kroužků a otevřených klubů pro děti a mládež ze všech zájmových oblastí.

Na Praze 5 se také nachází Stanice přírodovědců, Jezdecké středisko Zmrzlík a Klub Klamovka. Tato tři zařízení se sice nacházejí na Praze 5, nespádají však pod DDM Praha 5. Stanice přírodovědců v Drtinově ulici na Smíchově se zaměřuje na přírodovědné kroužky, chování zvířat, teraristiku a pořádá výstavy. Klub Klamovka je zaměřen na divadlo a hudbu, nabízí také některé výtvarné kroužky. Jezdecké středisko Zmrzlík přijímá děti od 6 let a děti jsou rozděleny podle jezdeckých schopností.

Kulturní vyžití nabízí Švandovo divadlo na Smíchově, Pražský komorní balet, Národní dům na Smíchově, Kulturní klub Poštovka, Národopisné muzeum v Letohrádku Kinských, galerie Portheimka, kinosály multikin Palace Cinemas Nový Smíchov a Village Cinemas .

Nejvýznamnější **rekreační** oblastí Prahy 5 je Dalejské a Prokopské údolí, které bylo v roce 1993 vyhlášeno přírodním parkem a spadá do CHKO Český kras. Je unikátní tím, že je zde na malé ploše mnoho zajímavostí. Nachází se zde naleziště devonských zkamenělin a trilobitů, jsou zde přírodní, geologické i technické unikáty. Kromě naučných stezek je zde i cyklistická trasa. Relaxaci nabízí park Portheimka, Dienzehoferovy Sady, park Klamovka, park Santoška, park Sacre Coeur a Dětský ostrov.

Sportovní vyžití v bazénu je v Aquaparku Barrandov a bazénu SK Motorlet v Radlicích. Bruslit se dá na Zimním stadionu Nikolajka. Vodní sporty nabízí Veslařský klub Smíchov. Císařská louka má na svém území k dispozici volejbalové a nohejbalové hřiště, lanové centrum, lukostřelbu a vzduchovky. Pořádají se zde od jara do podzimu akce pro děti. V létě se dá pro letní sporty využít i Smíchovské pláže. Na Praze 5 jsou k dispozici tenisová, bowlingová, fitness a squash centra a kluby.

4 Hypotézy

Hypotéza č.1

Myslím si, že alespoň 60% žáků má zájem o nabízené zájmové aktivity jejich školy na Praze 5.

Hypotéza č.2

Myslím si, že alespoň 50% dotazovaných žáků ví o tom, co jim nabízí za zájmové aktivity jejich škola na Praze 5.

Hypotéza č.3

Myslím si, že alespoň 40% žáků má zájem o nabízené zájmové aktivity nabízené DDM na Praze 5.

Hypotéza č.4

Myslím si, že alespoň 40% žáků ví o tom, co jim nabízí za zájmové aktivity DDM na Praze 5.

Hypotéza č.5

Myslím si, že nabídka zájmových aktivit na Praze 5 uspokojí alespoň 70% žáků.

Hypotéza č.6

Myslím si, že alespoň 50% žáků se věnuje neorganizovaným sportovním aktivitám..

Hypotéza č.7

Myslím si, že alespoň 50% žáků se věnuje organizovaným sportovním aktivitám.

Hypotéza č.8

Myslím si, že žáci ze 3. a 8. tříd mají stejné možnosti v nabídce organizovaných zájmových aktivit.

5 Metody a postup práce

Pro výzkum jsem použila kvantitativní dotazníkovou metodu. Výzkum jsem prováděla na jedné ZŠ na Praze 5. Oslovila jsem 50 žáků ze dvou 3. tříd a 52 žáků ze dvou 8. tříd. Odpovědi jsem rozdělila na žáky 3. a 8. tříd. Vyhodnotila jsem výsledky 3. a 8. ročníků zvlášť. Potom jsem výsledky sečetla a vyhodnocovala všechny odpovědi dohromady. Výsledky jsem si ověřovala rozhovorem s rodiči. Dále jsem navštívila DDM na Praze 5. Rozhovorem se ředitelem a pracovníkem domu dětí a mládeže jsem zjišťovala, jaké zájmové aktivity DDM nabízí a jaký je o ně zájem ze strany dětí.

Ověřovala jsem si na internetových stránkách ostatních škol, jejichž zřizovatelem je MČ Praha 5, jaká je nabídka zájmových činností a jestli se výrazně neliší od nabídky této konkrétní školy. Bohužel některé internetové stránky škol nejsou snadno k nalezení a některé odkazy jsou starého data. Už to svědčí o tom, jaký zájem mají školy informovat o svých aktivitách, jak žáky, tak jejich rodiče.

6 Výsledky

6.1 Otázka č.1 Navštěvuješ zájmovou aktivitu na tvé ZŠ?

Zájem žáků o nabízené zájmové činnosti nabízené jejich ZŠ.

Touto otázkou jsem zjišťovala, jestli žáci navštěvují zájmové kroužky nabízené jejich školou. Pro přesný přehled jsem udělala celkový přehled účasti na zájmových aktivitách všech žáků, a pak jsem udělala přehled zvlášť 3. tříd a zvlášť 8. tříd. Chtěla jsem zjistit jestli se zájem žáků 3. tříd a 8. tříd o zájmové aktivity nabízené jejich školou výrazně liší. Z výsledků je zcela patrné, že rozdíly jsou značné. S věkem žáků zájem klesá.

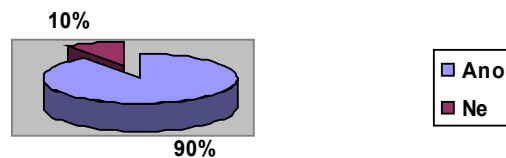
Otázka č.1	Ano 68	Ne 34
Celkový zájem žáků o zájmové aktivity nabízené jejich školou	67%	33%
Zájem žáků 3. tříd o zájmové aktivity nabízené jejich školou	Ano 45 90%	Ne 5 10%
Zájem žáků 8. tříd o zájmové aktivity nabízené jejich školou	Ano 23 44 %	Ne 29 56 %

Zájem žáků 3. tříd o nabízené zájmové činnosti nabízené jejich ZŠ.

Zájem žáků 3. tříd o zájmové činnosti jejich ZŠ je vysoký. Je to do jisté míry ovlivněno tím, že děti v tomto věku navštěvují družinu, která nabízí dětem velké množství organizovaných zájmových aktivit. Tuto nabídku ještě škola doplňuje dalšími volnočasovými aktivitami. Většina dětí si z této nabídky vyberou podle svého zájmu. V tomto věku dětí ještě hraje velkou roli dostupnost. Kroužky ve škole jsou pro děti

snadno dostupné, není potřeba zajistit doprovod dospělého, proto jsou preferovány před méně dostupným DDM.

Přehled účasti žáků 3. tříd na zájmových činnostech jejich ZŠ

Zájem žáků 8. tříd o nabízené zájmové činnosti nabízené jejich ZŠ.

Zájem žáků 8. tříd o zájmové činnosti nabízené jejich školou značně klesá. Může to být způsobeno věkem dětí, neboť v tomto věku klesá všeobecně zájem o organizované zájmové činnosti. Dalším důvodem může být nízká nabídka zájmových činností nabízených jejich školou. Škola, jich ve srovnání s nabídkou pro žáky 3. tříd, nabízí jen malé množství. Děti v tomto věku již mají vyhraněné zájmy a nabídka zájmových činností školy je nemusí uspokojovat. Dostupnost v tomto věku nehraje roli, žáci jsou schopni za zajímavější nabídkou dojíždět.

Přehled účasti žáků 8. tříd na zájmových činnostech jejich ZŠ

6.2 Otázka č. 2 Máš přehled o zájmových činnostech nabízených tvojí školou?

Odpovědi jsem rozdělila podle věku dětí. **Děti ze 3. třídy** ZŠ odpověděly: ANO navštěvují 54x tj. 45 dětí (šachy 2x, keramika 8x, divadelní dílna 2x, sportovní hry 8x, gymnastika 6x, košíková 10x, Dovedné ruce 8x, sportovní kroužek 10x) ANO nenavštěvují odpověděly 2x a NE 3x. **Děti z 8. třídy** ZŠ odpověděly ANO navštěvují 23x (gymnastika 8x, Taekwondo 2x, Lakros 4x , košíková 6x, kytara 3x) ANO nenavštěvují odpověděly 7x, Ne odpověď 22x

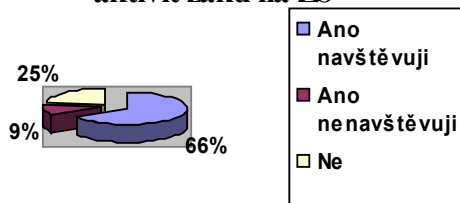
Přehled povědomí žáků o zájmových aktivitách na jejich ZŠ.

Touto otázkou jsem zjišťovala, jestli žáci mají přehled o nabízených zájmových činnostech, jestli jsou o nich dostatečně informováni a mají je v povědomí. Zjišťovala jsem, ne jenom to, jestli mají žáci přehled, ale i to, jestli tyto aktivity také skutečně navštěvují. Výsledkem tedy je, že i když děti o nabídce vědí nemusí ji navštěvovat. Důvody mohou být různé. Pro přesnost jsem opět udělala celkový přehled všech žáků, a pak jsem udělala přehled zvlášť 3. tříd a zvlášť 8. tříd.

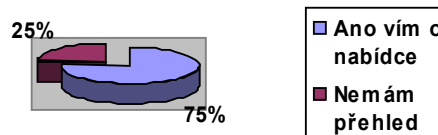
Celkové povědomí žáků o zájmové činnosti nabízené jejich ZŠ

Otázka č2. Celkový přehled povědomí žáků o zájmových aktivitách na jejich ZŠ	Ano 77 75%	Ne 25 25%
.Přehled povědomí žáků 3. tříd	Ano 47 94%	Ne 3 6%
Přehled povědomí žáků 8. tříd	Ano 30 58%	Ne 22 42%

Celkový přehled zájmových aktivit žáků na ZŠ

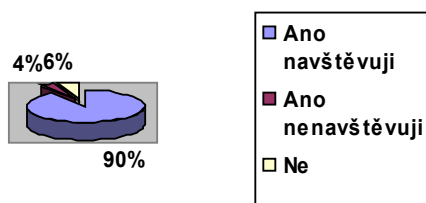
Celkové povědomí žáků o zájmové činnosti nabízené jejich ZŠ

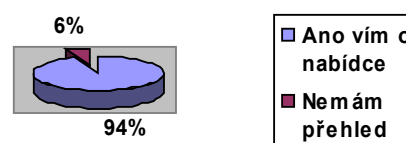
Přehled povědomí žáků 3. tříd o zájmových aktivitách na jejich ZŠ.

Žáci 3. tříd jsou dobře informováni o nabídce zájmových aktivit jejich školy. Tyto procenta hodně zvyšují žáci 3. třídy, kde dosáhlo povědomí dětí o zájmové činnosti až na 94%. Zde to může být ovlivněno tím, že děti v tomto věku navštěvují družinu, která nabízí dětem velké množství zájmových aktivit. Ve škole mají děti vyvěšené na nástěnce aktivity, které nabízí družina, rodiče dostávají při vstupu dítěte do školní družiny letáček s nabízenými aktivitami a na internetových stránkách je přehled zájmových kroužků školní družiny a školního klubu. Tudíž je ze strany školy dobrá informovanost rodičů i dětí. To jsem si ověřila rozhovorem s několika rodiči..

Přehled zájmových aktivit na ZŠ žáků 3. tříd

Povědomí žáků 3. tříd o zájmové činnosti nabízené jejich ZŠ

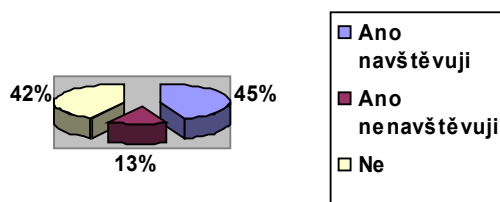

Přehled povědomí žáků 8. tříd o zájmových aktivitách na jejich ZŠ.

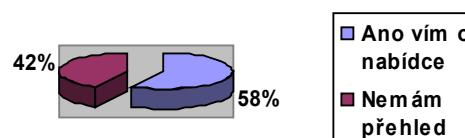
Informovanost žáků 8. tříd je opět nižší než informovanost žáků 3. tříd. Může to být opět věkem dětí, se kterým souvisí nižší zájem o organizované zájmové činnosti.

Druhým důvodem i zde může být malá nabídka kroužků pro děti v tomto věku a s tím spojený pokles zájmu o ně. Důsledkem může být nezájem o nabídku.

Přehled zájmových aktivit na ZŠ žáků 8. tříd

Povědomí žáků 8. tříd o zájmové činnosti nabízené jejich ZŠ

6.3 Otázka č. 3 Navštěvuješ zájmové činnosti v DDM na Praze 5?

Zájem žáků o zájmové činnosti nabízené DDM na Praze 5.

Touto otázkou jsem zjišťovala, jestli mají děti přehled o zájmových aktivitách, které jim nabízí DDM na Praze 5. Dům dětí a mládeže na Praze 5 je celkem snadno dostupný MHD, nachází se na Smíchově, 5 minut od stanice metra Anděl. Dům dětí a mládeže má prosklené nástěnky umístěné přímo u svého vchodu. Dále má na internetových stránkách přehledně a zajímavě udělanou nabídku svých zájmových aktivit včetně jejich cen. Ceny se mi rozhodně nezdály přehnaně vysoké. Nabídka zájmových aktivit je z mnoha zájmových oblastí. Jedná se o rukodělné činnosti, technické činnosti, přírodovědné činnosti, společensko vědní činnosti, turistiku, sport a práci s počítači. Pro všechny tyto činnosti však přímo v domě dětí a mládeže není dost vhodných prostor, proto některé aktivity probíhají v k tomu vhodných prostorech po Praze 5. Tím se může dostupnost těchto aktivit pro děti ztížit. Opět jsem zjišťovala zájem všech žáků a pak zvláště žáků 3. a 8. tříd. Zde byl překvapivě zájem žáků téměř vyrovnaný.

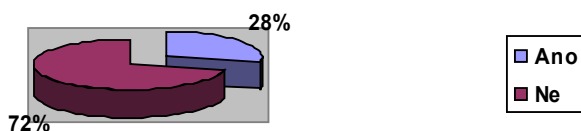
Otázka č.3	Ano 29	Ne 73
Celkový zájem žáků o zájmové aktivity nabízené DDM	28%	72%
Zájem žáků 3. tříd	Ano 14	Ne 36
	28%	72%
Zájem žáků 8. tříd	Ano 15	Ne 37

	29%	71%
--	-----	-----

Zájem žáků 3. tříd o zájmové činnosti nabízené DDM na Praze 5.

Zájem u žáků 3. tříd o kroužky nabízené DDM je podstatně nižší než o zájmové aktivity nabízené jejich školou. Může to být způsobeno tím, že některé nabídky volnočasových aktivit nabízených školou a DDM jsou téměř totožné. Pro žáky 3. tříd je navíc dostupnější jejich škola než DDM.

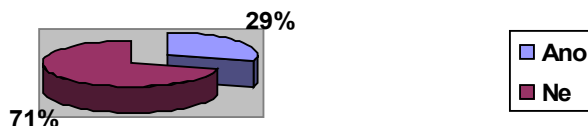
Přehled účasti žáků 3. tříd na zájmových činnostech DDM

Zájem žáků 8. tříd o zájmové činnosti nabízené DDM na Praze 5.

Zájem u žáků 8. tříd o kroužky nabízené DDM je nižší než o zájmové aktivity nabízené jejich školou. Zájem žáků 3. tříd a 8. tříd se zde poměrně vyrovnal. Nabídka kroužků v domě dětí a mládeže je pro žáky 8. tříd bohatší než nabídka jejich školy. Dostupnost těchto kroužků je však nižší, protože některé zájmové aktivity probíhají v různých částech Prahy 5.

Přehled účasti žáků 8. tříd na zájmových činnostech DDM

6.4 Otázka č. 4 Máš přehled o zájmových činnostech nabízených DDM na Praze 5?

Odpovědi dětí jsem rozdělila podle věku. **Děti ze 3. třídy** ZŠ odpověděly ANO navštěvuji 16x tj. 14 dětí(keramika 2x, košíková 2x, sportovní hry 2x, florbal 2x, šachy 1x, modeláře 3x, turistický kroužek 4x). ANO nenavštěvuji 6x NE 30x. **Děti z 8. třídy** ZŠ odpověděly ANO navštěvuji 17x týká se 15 dětí(PC a digitální fotografie 7x, střelci 1x, moderní tanec Hip-HOP 3x, turistický kroužek 2x, břišní tance 2x, žonglování 2x) Ano nenavštěvuji 4x NE 33x

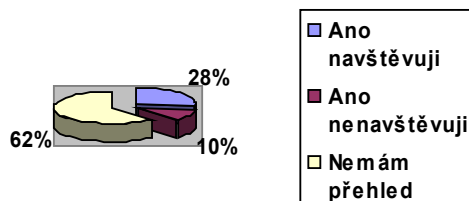
Přehled povědomí žáků o zájmových aktivitách v DDM na Praze 5.

Touto otázkou jsem zjišťovala, jestli děti mají přehled o nabízených zájmových činnostech DDM. Jestli jsou o nich dostatečně informovány a mají je v povědomí. Opět jsem zjišťovala, ne jenom to, jestli mají děti přehled ale i to, jestli tyto aktivity také skutečně navštěvuji. I zde byl rozdíl mezi tím, jestli děti o nabídce vědí a jestli ji skutečně navštěvuji. Pro přesnost jsem opět udělala celkový přehled všech dětí, a pak jsem udělala přehled zvlášť 3. tříd a zvlášť 8. tříd. Víc jak polovina dotazovaných dětí má povědomí o tom co jim nabízí DDM.

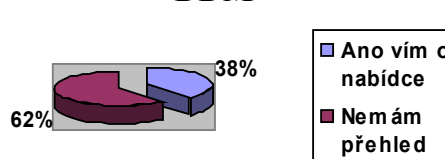
Otázka č4.	Ano 39	Ne 63
Celkový přehled povědomí žáků o zájmových aktivitách v DDM	38%	62%
Přehled povědomí	Ano 20	Ne 30

žáků 3.	40%	60%
Přehled povědomí žáků 8.	Ano 19	Ne 33
	37%	63%

Celkový zájem žáků o zájmové činnosti nabízené DDM

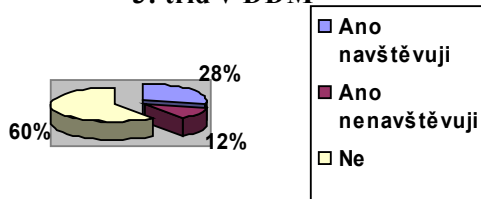
Celkové povědomí žáků o zájmové činnosti nabízené DDM

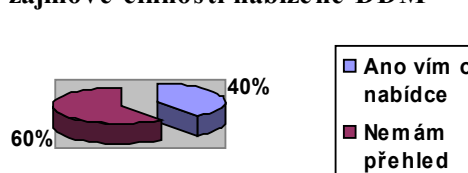
Přehled povědomí žáků 3. tříd o zájmových aktivitách v DDM na Praze 5.

Povědomí žáků 3. tříd o volnočasové nabídce je poměrně nízké. Může to být způsobeno tím, že většina žáků v tomto věku navštěvuje družinu. V rámci družiny jsou děti dobře informovány o nabídkách družiny a jejich školy. Je možné, že je v této nabídce uspokojen zájem dětí o zájmové činnosti a jiné již nevyhledávají.

Přehled zájmových aktivit žáků 3. tříd v DDM

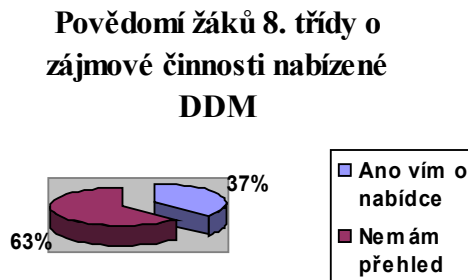
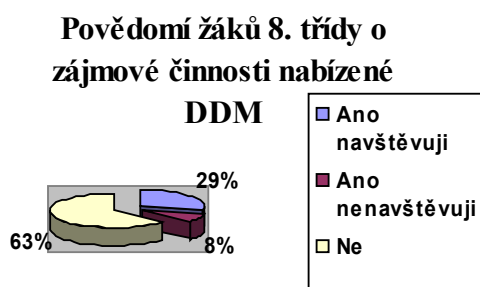

Povědomí žáků 3. třídy o zájmové činnosti nabízené DDM

Přehled povědomí žáků 8. tříd o zájmových aktivitách v DDM na Praze 5.

Povědomí žáků 8. tříd o volnočasové nabídce DDM je poměrně nízké. Je patrné, že žáci nejsou dostatečně informováni o jeho nabídce zájmových činností. Je to škoda, protože nabídka DDM je právě pro tento věk oproti jejich škole výrazně širší. To, že žáci nejsou dostatečně informováni o nabídce DDM vede k malému zájmu o ni. Protože žáci nemají povědomí o nabídce, jsou nuceni vyhledávat zájmové aktivity jinde.

6.5 Otázka č. 5 Navštěvuješ i jiné organizované volnočasové aktivity na Praze 5?

Touto otázkou jsem chtěla zjistit, jestli žáci navštěvují i jiné organizované volnočasové aktivity na Praze 5. Existují i jiné zajímavé nabídky zájmových činností. Nabídka ZŠ a DDM je však celkem pestrá, snadno dostupná a finančně zajímavá. V předchozích odpovědích se však ukázalo, že víc jak polovina oslovených dětí nemá přehled o nabídkách zájmových aktivit DDM.. O nabídce školy mají žáci 3. tříd vysoké povědomí ale ze strany žáků 8. tříd je povědomí nízké. Tomu odpovídá i zájem o nabízené volnočasové aktivity. Na místě je tedy otázka, jak žáci tráví volný čas.

Otázka č.5	Ano 15	Ne 87
Celková návštěvnost	15%	85%
Žáci 3. tříd	Ano 5	Ne 45
	10%	90%
Žáci 8. tříd	Ano 10	Ne 42
	19%	81%

6.6 Otázka č.6 Je pro tebe nabídka volnočasových aktivit na Praze 5 dostačující?

Touto otázkou jsem zjišťovala, jestli je nabídka zájmových činností na Praze 5 pro děti dostačující. Více jak polovině dotazovaných dětí nabídka volnočasových aktivit stačí. Opět tento počet snižovali žáci 8. tříd. Ti byli spokojeni s nabídkou kroužků a zájmových činností podstatně méně. Ovlivňuje to nižší nabídka zájmových činností pro žáky této věkové kategorie všeobecně.

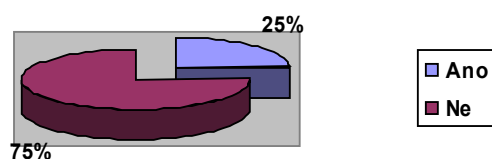
Otázka č.6	Ano 55	Ne 28	Nevím 19
Spokojenost celkem	54%	27%	19%
Žáci 3. tříd	Ano 35	Ne 6	Nevím 9
	70%	12%	18%
Žáci 8. tříd	Ano 20	Ne 22	Nevím 10
	39%	42%	19%

6.7 Otázka č. 7 Navštívuješ volnočasové aktivity i na jiné Praze?

Touto otázkou zjišťuji, jestli děti navštívují i zájmové činnosti na jiné Praze, zároveň si ověřuji, jestli je nabídka aktivit na Praze 5 dostatečná. V případě vysokého zájmu o aktivity provozované na jiné Praze je jasné, že nabídka zájmových aktivit není na Praze 5 dostačující a děti hledají jinde.

Otázka č.7	Ano 25	Ne 77
Navštívuješ aktivity jinde	25%	75%
Žáci 3. tříd	Ano 7	Ne 43
	14%	86%
Žáci 8. tříd	Ano 18	Ne 34
	35%	65%

Zájmové aktivity žáků na jiné Praze

6.8 Otázka č. 8 Věnuješ se neorganizovaně jiným sportovním aktivitám?

Překvapivě hodně dětí se věnuje neorganizovaným sportovním aktivitám. Může to být ovlivněno tím, že jsem otázku ohledně neorganizovaných sportovních aktivit položila žákům ze školy, která se nachází na sídlišti, kde je dostatek dětských hřišť, sportovišť a aquapark. Dalším možným faktorem je to, že toto sídliště se nachází v bezprostřední blízkosti Prokopského údolí, ve kterém jsou naučné stezky, cyklistické

trasy a možnost bruslení na in- line bruslích. V odpovědích převládá fotbal, jízda na kole, bruslení in-line, plavání, lyžování, výlety s rodiči, kamarády a se psem. Dále bylo zastoupeno běh, posilovna, air-soft, ping pong, vybíjená, různé hry na hřišti, badminton, líný tenis, geocaching, squash a skateboard.

Otázka č.8	Ano 92	Ne 10
Účast na neorg.sport. aktivitách celkem	90%	10%
Účast na sport. aktivitách žáci 3. tříd	Ano 47 94%	Ne 3 6%
Účast na sport. aktivitách žáci 8. tříd	Ano 45 87%	Ne 7 13%

6.9 Otázka č. 9 Věnuješ se organizovaným sportovním aktivitám?

Podle odpovědí se děti věnují organizovaným sportovním aktivitám. Některé i více najednou. Dům dětí a mládeže nabízí velké množství sportovních aktivit pro žáky I. stupně základních škol. Jsou to: košíková chlapci, střelci, florbal chlapci, in – line bruslení, sportovní hry, balet, žonglování. Pro žáky II. stupně základních škol je to : moderní tanec + HIP HOP, kondiční aerobik, mix aerobik, taneční aerobik, střelci, břišní tance, in - line bruslení. Dále nabízí turistické kluby: Cvrček pro děti s rodiči od 8 let a turistický klub Sýčfíni pro děti ve věku 6 – 15 let.

Škola a školní družina nabízí kroužky: hudebně pohybový, sportovní, gymnastiku pro 1-5. ročník, sportovní hry pro 1.- 4. ročník, košíková 2.-4. ročník, košíková a lacros pro 5.-9. ročník, odbíjená 6.-9. ročník, taekwon-do a šachy. Z celkové nabídky je patrné, že nabídka pro žáky 8. tříd je podstatně nižší než pro žáky 3. tříd. Je tudíž otázka jakých organizovaných sportovních zájmových aktivit se zúčastňují žáci 8. tříd.

Otázka č.9	Ano 71	Ne 31
Účast na sport. aktivitách celkem	70%	30%
Účast na sport.	Ano 40	Ne 10

aktivitách žáci 3. tříd	80%	20%
Účast na sport. aktivitách žáci 8. tříd	Ano 31 60%	Ne 21 40%

6.10 Co tě nejvíce ovlivnilo při výběru volnočasové aktivity, které se organizovaně věnuješ?

Všichni žáci odpovídali takto: uspokojení mého zájmu 24x, kamarádi 23x, dostupnost 17x, osobnost vedoucího 12x, rodiče 12x, cena 4x a nic nenavštěvují 10x. **Žáci 3. tříd** odpovídali: dostupnost 14x, kamarádi 14x, , rodiče 10x, uspokojení mého zájmu 5x, osobnost vedoucího 4x, cena 1x a nic nenavštěvují 2x. **Žáci 8. tříd** odpovídali: uspokojení mého zájmu 19x, kamarádi 9x, osobnost vedoucího 8x, dostupnost 3x, , cena 3x, rodiče 2x a nic nenavštěvují 8x.

Touto otázkou jsem si chtěla ověřit, jestli dostupnost výrazně ovlivňuje výběr zájmové aktivity dětí. Snadná dostupnost může ovlivňovat zájem žáků o aktivity nabízené jejich školou. I zde se projevují rozdíly mezi žáky 3. a 8. tříd. v tom, co je ovlivňuje při výběru jejich zájmové aktivity. Žáci 3. tříd preferují kamarády a dostupnost, pak následují rodiče, uspokojení zájmu, osobnost vedoucího a cena. Žáci 8. tříd preferují uspokojení svého zájmu a kamarády, pak následuje osobnost vedoucího, dostupnost, cena a rodiče. Je patrné, že u žáků 3. tříd má snadná dostupnost vliv na výběr zájmové aktivity. Pro žáky 8. tříd už dostupnost má jen malý význam.

7 Diskuse

Kdybich dělala tuto práci znova, pro větší objektivitu bych prováděla výzkum na více školách.. Dobrá by byla spolupráce s městským úřadem, aby bylo možno upravit nabídku aktivit podle potřeb žáků.. Bylo by zřejmě lepší, zaměřit se pouze na jeden konkrétní ročník a jít ve výzkumu víc do hloubky.

Povedlo se mi prokázat, že jen samotné povědomí žáků o aktivitách nestačí. Je potřeba děti nabídkou zaujmout, vzbudit v nich zájem o nabízené aktivity vhodnou motivací. Jinak žáci přejdou nabídku bez zájmu.

Hypotéza č.1: Myslím si, že alespoň 60% žáků má zájem o nabízené zájmové aktivity jejich školy

Tato hypotéza se mi potvrdila na celém vzorku žáků a u žáků 3. tříd. Zájem o zájmové činnosti nabízené jejich základní školou má 67% dotazovaných žáků. Významný podíl na tomto výsledku mají žáci 3. tříd. Ve třetích třídách mají zájem o zájmové činnosti nabízené školou žáci z 90%. Ovlivněno je to tím, že děti v tomto věku navštěvují družinu a školní klub nabízející dětem velké množství organizovaných zájmových aktivit. Tento výběr ještě rozšiřuje nabídka zájmových aktivit školy pro děti v tomto věku. Potvrzují to i odpovědi dětí a rodiče, se kterými jsem mluvila. Zájem žáků 8. tříd o zájmové činnosti nabízené jejich základní školou je nižší než u 3. tříd. Zájem má pouze 44% žáků. Je to způsobeno nižší nabídkou zájmových činností nabízených školou pro žáky v tomto věku. Žáci vyhledávají nabídku organizovaných zájmových činností jinde.

Hypotéza č.2: Myslím si, že alespoň 50% dotazovaných žáků ví o tom co jim nabízí za zájmové aktivity jejich škola

Tato hypotéza se mi potvrdila zcela. Povědomí o nabídce zájmové činnosti nabízené jejich základní školou má 75% žáků. Zjišťovala jsem, jestli mají děti přehled o zájmových aktivitách, které jim nabízí jejich ZŠ a jestli je také navštěvují.. Ačkoli o nabídce zájmových aktivit ví 77 dětí, skutečně ji navštěvuje jen 68 dětí, 9 o nich ví a nenavštěvuje je a 25 nemá přehled. Výsledkem tedy je, že i když děti o nabídce vědí nemusí ji navštěvovat. Důvody mohou být různé. I zde mají významný podíl na tomto výsledku žáci 3. tříd. O nabídce je informováno 94% žáků. Žáci 8. tříd jsou o nabídce informováni z 58%. To potvrzuje dobrou informovanost ze strany školy prostřednictvím družiny

Hypotéza č.3: Myslím si, že alespoň 40% žáků má zájem o nabízené zájmové aktivity nabízené DDM na Praze 5.

Tato hypotéza se mi zcela nepotvrdila. Zájmové činnosti v domě dětí a mládeže na Praze 5 navštěvuje pouze 28% žáků. Zde je podíl na účasti žáků 3. a 8. tříd podle odpovědí v dotazníku téměř vyrovnaný, 28% žáků třetích tříd a 29% žáků 8. tříd navštěvuje zájmové aktivity nabízené domem dětí a mládeže. I přes to, že DDM má zajímavější nabídku než jejich škola, hlavně pro žáky 8. tříd, děti tuto nabídku nevyužívají. Může to být způsobeno malou informovaností o těchto nabídkách.

Hypotéza č.4: Myslím si, že alespoň 40% žáků ví o tom, co jim nabízí za zájmové aktivity DDM na Praze 5.

Tato hypotéza se mi potvrdila pouze u žáků 3. tříd. Povědomí o nabídce zájmové činnosti nabízené domem dětí a mládeže má jen 38% žáků.. O nabídce je informováno 40% žáků 3. tříd a 37% žáků 8. tříd. To svědčí o celkově malé informovanosti dětí. Zjišťovala jsem jestli mají děti přehled o zájmových aktivitách, které jim nabízí dům dětí a mládeže.a jestli je skutečně využívají. O zájmových aktivitách ví celkově 39 dětí, ovšem navštěvuje je jen 29 dětí. Přehled o nabídce nemá 63 dětí. I zde se potvrdilo, že i když děti o nabídce vědí nemusí ji využívat.

Hypotéza č.5: Myslím si, že nabídka zájmových aktivit na Praze 5 uspokojí alespoň 70% žáků

Tato hypotéza se mi opět potvrdila pouze u žáků 3.tříd. Podle odpovědí v dotazníku je nabídka zájmových činností na Praze 5 dostačující pro 54% dotazovaných žáků. Za dostačující považuje nabídku 70% žáků 3. tříd a 39% žáků 8. tříd. To, že nabídka organizovaných volnočasových aktivit na Praze 5 není dostatečná podpořilo i to, že 25% dětí navštěvuje aktivity na jiné Praze.Ale 19% odpovědělo neví, jestli je nabídka pro mě dostačující. To může být způsobeno nedostatečnou informovaností žáků o nabídce aktivit a nezájmem o aktivity všeobecně. Dalším důvodem může být to, že si žák pro něj zajímavou nabídku už našel a o jiných nemá přehled..

Hypotéza č.6: Myslím si, že alespoň 50% žáků se věnuje neorganizovaným sportovním aktivitám

Tato hypotéza se zcela potvrdila. Dokonce mnohem vyšší počet dotazovaných žáků se věnuje neorganizovaným sportovním aktivitám. Je to 90% dotazovaných žáků, z toho

94% žáků 3.tříd a 8. třídy se podílejí 87%. Na tomto překvapivě vysokém zájmu žáků o neorganizované sportovní aktivity se může podílet to, že jsem tuto otázku položila ve škole, která se nachází v prostředí příznivém pro neorganizované sportovní aktivity. Otázkou pro mě zůstává, co si děti představují pod procházkou se psem a kamarády, jestli jde o procházku v pravém slova smyslu.

Hypotéza č.7: Myslím si, že alespoň 50% žáků se věnuje organizovaným sportovním aktivitám.

Hypotéza se mi zcela potvrdila. 70% dětí odpovědělo, že se věnuje organizovaným sportovním aktivitám. Organizovaným sportovním aktivitám se věnuje ve 3. třídách 80% žáků a v 8. třídách 60% žáků. Pro žáky 3. tříd je nabídka sportovních aktivit nabízených školou široká. DDM nabízí pro tyto děti také bohatou nabídku, ale zde chybí informovanost. Školy nevyhovují potřebám žáků 8. tříd a nabízí jen málo zájmových sportovních aktivit. Naopak dům dětí a mládeže má nabídku sportovních zájmových aktivit podstatně širší, ale v malých kapacitách. K tomu chybí informovanost dětí o těchto nabídkách.

Hypotéza č.8: Myslím si, že žáci ze 3. a 8. tříd mají stejné možnosti v nabídce organizovaných zájmových aktivit.

Tato hypotéza se mi zcela nepotvrdila. Z vyhodnocení dotazníkových otázek číslo 2,4 a 9 je patrné, že nabídka organizovaných zájmových činností pro žáky 8. ročníků je nedostatečná.

8 Závěry

Otázka č. 1 Mají děti zájem o volnočasové aktivity nabízené jejich ZŠ?

Školy nabízejí žákům mladšího školního věku dostatek volnočasových aktivit. Jak se prokázalo, žáci je i využívají. Pro žáky středního školního věku již není nabídka tak široká. Tím může být způsoben menší zájem ze strany těchto žáků o zájmové činnosti nabízené školou, protože je není schopna uspokojit. Žáci jsou nuceni vyhledávat nabídku jinde nebo se věnovat neorganizovaným zájmovým činnostem sami. Zde by bylo vhodné zlepšit situaci rozšířením nabídky zájmových aktivit pro žáky 8. tříd.

Otázka č. 2 Jsou děti dostatečně informovány o tom, jaká je nabídka zájmových činností na jejich ZŠ?

Informovanost ze strany školy je vcelku dobrá, u žáků 3. tříd dokonce vysoká. Samotná informovanost však nestačí. Jak vyplynulo z výsledků dotazníku, mnoho dětí o nabídce ví a nevyužívá ji. Pro žáky 8. tříd je nabídka nedostatečná a příliš je nezaujme.

Otázka č. 3 Mají děti zájem o volnočasové aktivity nabízené DDM na Praze 5?

Zájem o zájmové aktivity pořádané DDM není příliš vysoký. Z dotazníku vyplynulo, že žáky 3. tříd ovlivňuje do značné míry při výběru aktivity její dostupnost. Jelikož nabídka základní školy je pro tuto věkovou skupinu široká a snadno dostupná upřednostňují ji před nabídkou DDM. Výsledkem tedy je, že žáci nemají velký zájem.

Otázka č. 4 Jsou děti dostatečně informovány o tom, co jim na Praze 5 nabízí DDM?

Informovanost o nabídce DDM je nízká. DDM má na internetu výrazné a aktuální stránky, pracovníci jsou ochotní a vstřícní, přes to žáci nejsou dostatečně informováni. Je to velká škoda, protože nabídka je bohatší než nabídka školy. Výsledek je tedy nízká informovanost dětí, tudíž i nízká účast na zájmových aktivitách DDM.

Otázka č. 5 Stačí dětem volnočasové aktivity nabízené Prahou 5?

Žáci v dotazníku uvedli, že více jak polovině z nich nabídka zájmových aktivit nabízených Prahou 5 stačí. Protiřečí tomu to, že celá čtvrtina žáků navštěvuje aktivity na jiné Praze a většina žáků se věnuje sama a neorganizovaně sportovním aktivitám. Výsledek tedy svědčí spíše o opaku, o tom, že žáci příliš s nabídkou spokojeni nejsou.

Otázka č. 6 Věnují se děti na Praze 5 neorganizovaným sportovním aktivitám?

Žáci mají zájem o neorganizované sportovní aktivity vysoký. Můj výsledek může být zkreslený tím, že jsem tuto otázku položila ve škole, která se nachází v prostředí příznivém pro neorganizované sportovní aktivity (Prokopské údolí, aquapark a sportoviště). Otázkou pro mě bylo, jak tráví žáci 8. tříd volný čas. Nabídka pro ně

vhodných, organizovaných aktivit se mi zdála nedostatečná. Ukázalo se, že hodně žáků se ve svém volném čase věnuje sportovním aktivitám neorganizovaně.

Otázka č.7 Věnují se děti na Praze 5 organizovaným sportovním aktivitám?

Víc jak polovina dětí, podle odpovědí v dotazníku, navštěvuje organizované sportovní aktivity na Praze 5. Ve škole, obzvláště pro žáky 8. tříd, je nabídka těchto aktivit nízká. DDM má nabídku vyšší, děti ji navštěvují jen málo. Je tedy otázkou, kde děti tyto aktivity navštěvují.

Otázka č.8 Mají děti 3. a 8. tříd stejné možnosti v nabídce organizovaných zájmových aktivit?

Celkově z výzkumu vyplynulo, že děti nemají stejné možnosti v nabídce organizovaných zájmových aktivit. Nabídka volnočasových aktivit pro žáky 3. tříd je vysoká jak v DDM, tak v jejich základní škole. Pro žáky 8. tříd je nabídka v DDM vyšší, než nabídka jejich školy. Žáci však nejsou o této nabídce dostatečně informováni a tudíž ji ani příliš nevyužívají. Bohužel nabídka zájmových činností jejich školy je velice nízká a žáci jsou nuceni vyhledávat nabídku jinde. Mnoho žáků tráví svůj volný čas neorganizovaně a bez dohledu dospělých. Hodně žáků uvádí jako neorganizovanou sportovní aktivitu procházku s kamarády. Je sporné, jestli se děti věnují sportovním aktivitám nebo se jen bezcílně procházejí. Zde hrozí velké riziko vzniku sociálně patologických jevů.

V teoretické části rozebírám význam zájmové činnosti pro rozvoj osobnosti a v prevenci proti vzniku sociálně patologických jevů, způsob a možnosti trávení volného času všeobecně. Na závěr teoretické části jsem rozebrala konkrétní podmínky volnočasových aktivit na Praze 5. Závěrem lze konstatovat, že nabídka zájmových aktivit pro žáky 3. tříd je uspokojivá, ovšem pro žáky 8. tříd je nedostatečná. Informovanost dětí o aktivitách nabízených DDM a jejich ZŠ je u žáků 8. tříd opět nedostatečná a u žáků 3. tříd nízká. Protože podmínky a systém aktivit pro děti vytváří společnost, je třeba změnit její přístup. Je potřeba zajistit dětem dostatečnou nabídku zájmových činností a dobře je o ní informovat.

9 Použitá literatura

- DVOŘÁČEK, J., Základy pedagogiky. Univerzita Karlova v Praze-Pedagogická fakulta, 2004.
- HADJ-MOUSSOVÁ, Z., Sociální psychologie. Univerzita Karlova v Praze-Pedagogická fakulta, 2003.
- HÁJEK, B., Nástin metodiky vedení zájmové činnosti. Univerzita Karlova v Praze, Pedagogická fakulta, 2007.
- HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J., Pedagogické ovlivňování volného času : současné trendy. Praha : Portál, 2008.
- HÁJEK, B., HOFBAUER, B., PÁVKOVÁ, J., Pedagogika volného času. Univerzita Karlova v Praze-Pedagogická fakulta, 2003.
- HELUS, Z., Osobnost a její vývoj. Univerzita Karlova v Praze-Pedagogická fakulta, 2003.
- LIŠKA, V., MAŘÍK, K., Zpracování a obhajoba bakalářské a diplomové práce. Praha : Professional publishing , 2008.
- PÁVKOVÁ, J., a kol. Pedagogika volného času. Praha : Portál, 1999.
- PRŮCHA, J., Pedagogický výzkum – uvedení do teorie a praxe. Praha : Karlova Univerzita, 1995.
- ŘÍČAN, P., Agresivita a šikana mezi dětmi. Praha : Portál, 1995.
- SPOUSTA, V., a kol. Metody a formy výchovy ve volném čase. Brno: MU, 1996.
- SPOUSTA, V., Teoretické základy ve volném čase. Brno: MU, 1994.
- VAŽANSKÝ, M., SMÉKAL, V., Základy pedagogiky volného času. Brno : Print-Typia, spol .s.r.o.. 2001.
- VÁŽANSKÝ, M., Volný čas a pedagogika zážitku. Brno: MU, 1992.

10 Příloha

Příloha č. 1

Dotazník pro žáky (8. tříd) (3.tříd)

1) Navštěvuješ zájmové aktivity na tvé základní škole?

ANO NE

2) Máš přehled o volnočasových nabídkách na Vaší základní škole?

ANO navštěvuji (kterou)..... ANO nenavštěvuji NE

3) Navštěvuješ zájmové aktivity DDM na Praze 5?

ANO NE

4) Máš přehled o volnočasových nabídkách na Vaší základní škole?

ANO navštěvuji (kterou)..... ANO nenavštěvuji NE

5) Navštěvuješ i jiné organizované zájmové aktivity na Praze 5?

ANO NE

6) Je pro tebe nabídka organizovaných zájmových aktivit na Praze 5 dostačující?

ANO NE NEVÍM

7) Navštěvuješ organizované zájmové aktivity na jiné Praze?

ANO NE

8) Věnuješ se sám a neorganizovaně jiným sportovním aktivitám?

ANO NE

9) Věnuješ se organizovaně sportovním aktivitám?

ANO NE

10) Co tě nejvíce ovlivnilo při výběru volnočasové aktivity, které se organizovaně věnuješ? (uveď jen jednu nejdůležitější možnost)

cena osobnost vedoucího dostupnost místa kamarádi rodiče

můj zájem o konkrétní činnost nic nenavštěvuji

Příloha č. 2

Tabulka č.1 – celkové shrnutí dotazníku

Otázka č.1	Ano68	Ne 34
Celkový zájem žáků o zájmové aktivity nabízené jejich školou	67%	33%
Zájem žáků 3. tříd o zájmové aktivity nabízené jejich školou	Ano 45 90%	Ne 5 10%
Zájem žáků 8. tříd o zájmové aktivity nabízené jejich školou	Ano 23 44 %	Ne 29 56 %
Otázka č2.	Ano77	Ne25
Celkový přehled povědomí žáků o zájmových aktivitách na jejich ZŠ	75%	25%
.Přehled povědomí žáků 3. tříd	Ano 47 94%	Ne 3 6%
Přehled povědomí žáků 8. tříd	Ano 30 58%	Ne 22 42%
Otázka č.3	Ano 29	Ne 73
Celkový zájem žáků o zájmové aktivity nabízené DDM	28%	72%
Zájem žáků 3. tříd	Ano 14 28%	Ne 36 72%
Zájem žáků 8. tříd	Ano 15 29%	Ne 37 71%
Otázka č4	Ano 39	Ne 63
Celkový přehled povědomí žáků o zájmových aktivitách v DDM	38%	62%
Přehled povědomí žáků 3.	Ano 20 40%	Ne 30 60%
Přehled povědomí žáků 8.	Ano 19 37%	Ne 33 63%

Tabulka č.2 – celkové shrnutí dotazníku

Otázka č.5	Ano 15	Ne 87
-------------------	--------	-------

Celková návštěvnost	15%	85%	
Žáci 3. tříd	Ano 5 10%	Ne 45 90%	
Žáci 8. tříd	Ano 10 19%	Ne 42 81%	
Otázka č.6 Spokojenost celkem	Ano 55 54%	Ne 28 27%	Nevím 19 19%
Žáci 3. tříd	Ano 35 70%	Ne 6 12%	Nevím 9 18%
Žáci 8. tříd	Ano 20 39%	Ne 22 42%	Nevím 10 19%
Otázka č.7 Navštěvuješ aktivity jinde	Ano 25 25%	Ne 77 75%	
Žáci 3. tříd	Ano 7 14%	Ne 43 86%	
Žáci 8. tříd	Ano 18 35%	Ne 34 65%	
Otázka č.8 Účast na neorg. sport. aktivitách celkem	Ano 92 90%	Ne 10 10%	
Účast na sport. aktivitách žáci 3. tříd	Ano 47 94%	Ne 3 6%	
Účast na sport. aktivitách žáci 8. tříd	Ano 45 87%	Ne 7 13%	
Otázka č.9 Účast na sport. aktivitách organizovaných celkem	Ano 71 70%	Ne 31 30%	
Účast na sport. aktivitách žáci 3. tříd	Ano 40 80%	Ne 10 20%	
Účast na sport. aktivitách žáci 8. tříd	Ano 31 60%	Ne 21 40%	